

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

18. Soluitur alius Augustini locus ex libro duodecimo de Civitate Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

psentialiter resistebat, ut digne tanta bonitati, & A
bene vivendi facilitati: perseverandi committeretur ar-
bitrium. Hæc est genuina sententia sanctissimi
Præfatis, directè & capitaliter ei repugnans
hallucinationi, quæ Scriptor iste, Pelagianam
objectionem pro solutione Augustini arripien-
do, existimavit ab eo suppositum fuisse, quod
Adam non potuerit habere perseverantiam,
nisi eam à Deo donante accepisset. Hic scopus
Augustini genuinus in illa altissima doctissi-
maque disputatione trium capitū, qua veram
& immobilem basim collocat, cui universa
doctrina de Gratia Christi Salvatoris incum-
bit: quam qui non intelligit, ac disputationi-
bus quibuscunq; loco suo movere nititur, in
plurimarum hallucinationum consilium in-
cidat, necesse est: ut non sit ullo modo miran-
dum, si, subtracto illo fundamento, tot alter-
cationibus doctrina de gratia lacerata sit, &
omnia, quæ recentiores pro suo quisque genio B
excogitata procuderunt, velut humanis incer-
titiq; suspitionibus nixa fluctuent. neque ullum
exitum in Augustini doctrina reperiant. Hæc
est enim vera clavis, qua aditus in scripta ejus
aperiendus est, & sine qua qui ea molitur in-
gredi, velut cæcus palpabit in meridie, ac tot
tantisq; difficultatibus implicabitur, ut quasi

monstris occurrentibus territus Augustinum
tanquam perplexitatibus, imo. ut quidam au-
si sunt dicere, mille erroribus refertū aversetur.
Qui verò, plecto isto fundamēto, distinctionem
illam velut filum in labyrintho scriptorum
ejus secutus fuerit, mirabilis ei occurrit con-
textus rerum: respondent extrema primis me-
dia utrisque, omnia omnibus. In geometria
si prima dederis, danda sunt omnia: hic si duo
illa adjutoria stantis & lapsi, sani & a gri, in-
tegrī & fracti arbitrij amplexus fueris, omnia
velut ex ipsa re nata ita se consequuntur, ut
ipsa tanta rerum omnium cōcatenatio & con-
sonantia altissime clamet, ibi latere, vel potius
evidentissime patere veritatem: sin verò di-
stinctionem istam velut basim omnium sustule-
ris, omnium ruinā opprimēris. Quæ sanè ra-
tio est, cur eam Augustinus insinuatam quidem
sæpius, nunquam tamen aperte traditam tan-
dem in fine vitæ suæ luculentissime declara-
verit, tantoque conatu & asseverantia præter
morem suam asseruerit, ut eam verbis Apo-
stolicis ordiretur: *Quæ propter saluberrime con-
fitemur, quod rectissime credimus* &c. ut signifi-
caret nobis, verissimam, certissimam, & ma-
ximi ponderis se doctrinam tradere, de qua
nemini fas esset ulla ratione dubitare.

CAPVT XVIIII.

Solvitur alius Augustini locus ex libro duo-
decimo de Civitate Dei.

Var. lib. 10.
de grat. 59.
n. 6.
Eilat. lib. 2.
de grat. 5.
lib. 2. c. 17.
de ali.
V. sicut pri-
ma per. 2. p.
173: 4
Lib. 12 de
Civ. 1. 9.

SED alium opponit locum non solum A
Scriptor iste, sed plerique Recentiores,
ex libris de Civitate Dei, quo doctri-
næ istius jugulum petitur, si hoc ibi do-
cuerit Augustinus, quod ipsi putant. Sic enim
de Angelis loquitur: *Aut minorem acceperunt*
(Angeli mali) amoris divini gratiam, quam illi,
qui in eadem perseverant: aut si utrique boni equa-
liter creati sunt, istis mala voluntate cadentibus, illi
amplius aduti ad eam beatitudinis plenitudinem, unde
se nunquam casuros certissimi fierent, pervenerunt.
Ex quibus verbis inferunt, non solum gratis
electos Angelos bonos præ malis, sed etiam
acceperunt majorem gratiam, auxilium videli-
cet efficax, ipsūque donum perseverantiæ,
quod non acceperunt Angeli mali. Neque
enim aliter videntur dici posse magis aduti, nisi
ut ex speciali Dei beneficio ac dono, alij præ
aliis ad beatitudinis plenitudinem pervenirent.
Quocirca cum ista doctrina hætenus ex ipso B
tradita tam perspicue repugnet, ut capita-
lem ictum infligere videantur, neque ullibi
legatur illum quem citavimus retractasse lo-
cum, non segniter explorandum est, num
etiam in ista, quemadmodum in superiori, ob-
jectione perperam intelligenda, quæ plerūq;
Recentiores abripuit, aliqua hallucinatione
fallantur. Dicimus igitur doctrinam, quæ istis
verbis Augustinus tradit, à re propolita esse re-
motissimam, neq; ad præsentem disputationē

posse sine absurditate torqueri. Quod ut à fun-
damentis intelligatur, sciendum est, Aug. se
se aliquando torisse mirum in modum qui fa-
ctum fuerit, ut cum omnes Angeli non modo
in bona voluntate, sive in Dei charitate, sed
etiam sapientes & beati conditi sint, alij tamen
de sua perpetua beatitudine certis sint, sicut
sanctos Angelos esse certissimos, fides credit;
alij fuerint illius perpetuitatis, imo & sui ca-
sus, & permansionis incerti. Causa difficulta-
tis fuit, quod impossibile esse videretur, ut ali-
quis sit verè beatus, si beatitudinem illam ali-
quando desituram esse sciat vel non desituram
existimando fallatur, vel utrumque nesciendo
suspensus sit: cum & scientes timor, & ita ne-
scientes error, & hæsitantes ipsa de tanta fel-
citate cunctatio bene beatos esse non sinat.
Beatos esse sanctos Angelos cum præscientia
suæ perpetuæ permansionis credimus: tales
autem fuisse demones ante casum suum, credi
non potest; & tamen aliquam eos habuisse bea-
titudinem sui casus & permansionis incertam,
rectissime creditur. Unde igitur ista istius præ-
scientiæ & ignorantia in utrisque diversitas?
An ex diverso creationis aut justificationis
beneficio? An ex merito? An forte ut olim
demones ita nunc Angeli sancti adhuc suæ
permansionis ignari sunt? Quæstio ista ab Au-
gustino scrupulosissime & prolixissime in libro
undecimo de Genesi ad litteram propter Ma-
nichæos

nichæos disputata fuit: ubi tandem, cum illius coarctatus angustijs se expedire non posset, post prolixissimam disputationem rem indecisam in quadrivio relinquit: *Nunc*, inquit, *sufficiat ista complexio; aut ab initio creationis sua diabolus à beatitudine, quam si voluisset percipere fuerat, impiè superbia cecidisse; aut alios esse Angelos inferioris ministerij in hoc mundo, inter quos secundum eorum quandam non præciam beatitudinem vixerat, & à quorum societate cum sibi subditis Angelis suis tanquam Archangelus cecidit per superbia impietatem; sed hoc nullo modo asseri potest, illud mirum si potest: aut certe ratio est requirenda, quemadmodum omnes sancti Angeli, si inter illos aliquando pariter beatus cum suis Angelis diabolus vixit, non habuerint etiam præscientiam perpetuæ felicitatis suæ, sed eam post casum diabolus cum socijs suis à cæteris Angelis discretus fuerit, ut ipse sui casus futurus esset ignarus, illi autem certi permanſionis suæ. Sed quod Augustinus de se adversus Pelagianos de divina gratia scribente proficitur: *proficienter me existimo, Deo miserante, scripsisse; non tamen à perfectione capisse; hoc etiam in ista quæstione locum habuit. Nam aliquot annis post illam disputationem iterum eandem quæstionem libro undecimo de Civitate sibi proposuit, & adductis argumentis utrimque disleruit. Sed tandem cum istud sibi certum jecisset fundamentum, sanctos Angelos jam esse certissimos æternæ felicitatis suæ, malos verò antequam cecidissent, illius fuisse suæ permanſionis & perpetuitatis incertos, ad duo dumtaxat membra redegit fluctuationem suam: ut videlicet vel inæquales in gratia, & beatitudine, & permanſionis præscientia ab initio constituti fuerint; aut si æquales, ista præscientia & plenitudo beatitudinis bonis post casum demonum velut præmium permanſionis adveniret. Respondeo, inquit, ut aut impares fuerint, (scilicet in creatione sua) aut si pares fuerint, post illorum ruinam illi certam scientiam suæ certæ felicitatis accesserint. Sub finem verò vitæ, remota omni dubitationis incertitudine, definitam sæpius tulit pro illa postrema parte tanquam pro certa veritate sententiam. Nam in libro de correptione & gratia, qui inter scripta ejus retractata postremus est, ita rem definit: *Cæteri***

Lib. 11. de Genesi ad lib. 6. 26.

Lib. de dono serv. c. 21.

Lib. 11. de Civit. c. 13.

Lib. de corre. & grat. c. 10.

stionis istius perplexitate, quæ tantopere eum torferat, sentiendum.

Ex his plenissime intelligi potest, quid sibi Augustinus velit in illo loco, qui ex libris de Civitate Dei nobis objectus est. Nimirum eandem illam in ista quæstione vacillationem suam, quam eum in lib. 11. de Civit. Dei duobus membris complexum esse narravimus, etiam istis verbis in libro duodecimo consignatam voluit: ut videlicet Angeli qui ceciderunt, aut in impari divini amoris gratia collocati fuerint, per quam fieret, ut ahj suæ permanſionis ignari, ahj certi fuerint: vel si in ea pares fuerint, illi suâ libertate ceciderint, hi permanſerint, & in præmium iustis permanſionis amplius adiuti præscientiam nunquam futuri sui casus acceperunt. Quo sensu manifestum est verba ista nihil penitus ad propositum pertinere. Loquuntur enim de adiutorio, quod per ipsam æternam felicitatem illâ permanſione promeritam, eis datum fuit; non de illo, quod eos perleverare faceret, & ad illam beatitudinis plenitudinem pervenire. Hunc esse verissimum & genuinum Augustini sensum ex multis capitibus patet. Nam primò quemadmodum in libro 11. bimembrem sententiam suam proposuerat, ita eodem prorsus modo & hic lib. 12. *Aut minorem acceperunt divini amoris gratiam, quàm illi qui in ea perseverant; aut si utrique boni æqualiter creati sunt, isti mala voluntate cadentibus, illi amplius adiuti ad eam beatitudinis plenitudinem, inde se nunquam casuros certissimi fierent, pervenerunt. Quod enim in libro undecimo dixerat: Aut im, ares fuerant; hoc in præsentis loco dicit: Aut minorem acceperunt divini amoris gratiam, quam illi scilicet. Et quod in illo dicit: Aut si pares fuerunt, post illorum ruinam illi certam scientiam suæ certæ felicitatis accesserint; hoc in præsentis dicit: Aut si utrique boni æqualiter creati sunt, isti mala voluntate cadentibus, illi amplius adiuti ad eam beatitudinis plenitudinem, inde se nunquam casuros certissimi fierent pervenerunt. Vtroque in loco manifestè significat, post perseverantiam Angelorum eos qui steterant esse magis adiutos, quam qui ceciderant, ita scilicet ut se nunquam amplius casuros esse præscient. Et ne quis illud (magis adiuti) ad illud tempus referret, quo viatores ad beatitudinem tenderent, expressè in libro undecimo hoc excludit, dicendo: Post illorum ruinam certam scientiam certæ suæ felicitatis accesserint: quod hic obscurius quidem, idè tamen spectando per alia verba significavit; *Isti mala voluntate cadentibus, illi amplius adiuti. Denique ut omnis omnino scrupulus tolleretur, in hoc ipso loco, qui nobis opponitur, ad illum libri undecimi locum, quem citavimus, expressis verbis sine medio interjectis sese refert: Sicut, inquit, iam etiam in libro, quem sequitur iste, tractavimus. Nec enim in toto illo libro undecimo locus ullus inveniri potest ubi de adiutorio illo majore tractaverit, quàm iste quem citavimus.**